

# SLOVENIJA.

List 3.

V torek 9. Prosenca

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in  $\frac{1}{2}$ , za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še  $\frac{1}{2}$  gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

## Kmetje slovenski!

V podporo vsake za domovino imenitne in dobre reči delati, narodu jo priporočati, v nje zadobljenje ga vnemati in buditi, smo si namenili. Za naš narod in njegovo prihodno srečo so posebno slovenske šole zelo potrebne, toraj se moramo tudi od njih z Vami, ljubi kmetje, zdaj pogovoriti, ki bo čas in priložnost jih napraviti. Veste, Slovenci, kolike cene je znati kaj, koliko velja vednost pisanja, branja, kersanskiga nauka, računjenja (rajtanja) itd., brez kteriga je vsak drugim ki to znajo podložin in v roke dan vselej kader bi te znanosti sam rabiti imel. Le kteri se je učil in kaj naučil si zamore v enacih primerah sam pomagati, in tudi znancam, žlahtnikom, prijatlam in sosedam svojim vstreči. Šola, ki to dobroto nam podari, je tedaj zelo koristna, potrebna reč. Kakoršna pa mora šola biti, de nam bo po volji? — Glejte, nobedin se nemore kaj naučiti od človeka, ki ga ne zastopi, nobedin se nemore učiti v jeziku, ki ga ne zna. Slovenski jezik nas je mati učila, slovenski jezik je edino nam prirojen, njega v kterim so pred sto in sto leti že naši očaki Boga hvalili, rojakam svojim besede zvestobe in slave, otrokam svojim besede ljubezni govorili, njega se perviga v naših ušesah glasi slišimo, te materni slovenski jezik razumimo. Kakor je tedaj očitno, de učencam razumni mora jezik naših šol biti, tako je tudi potrebno in se spodobi, de njega znanost kar je moč vterjujemo in poviksujemo, de ga svojim otrokam prav dobro in na tanjko učiti damo, tako de se ne bo le v navadnih vsakdajnih pogovorih, timuč tudi v bolj olikanih opravilih dopadljivo zaslišal, in de vsakteri ne le nar potrebnejših hrustih besedi zastopil bode, ampak vse kar se slovenskiga omikano govori, piše in v natis da. Ta je stopnja našimu slavnimu lepimu jeziku pripravna, ktere pa še dosegel ni, alj gotovo dosegel bo, ako naše šole slovenske postanejo.

Ako je znanstvo našiga jezika enkrat prav vpelano, se bo Slovincam lahko vsiga v našim jeziku učiti, in prav je, de se vsiga v našim jeziku učemo, ker bomo naprej tudi v opravkih občnega življenja vse, česar smo se naučili, po slovensko v naš in naroda prid rabiti zamogli. Enaka je pravica vsakiga naroda, in dosegel je tudi naš narod svojo pravico, na svoji zemlji prosto živeti. Kakor je dozdej nemški jezik pri nas gospodaril v uradnih pisarnicah, v šolah in skor vsih občnih razmerah naroda, tako bo za naprej domači jezik na mesto ptujiga stopil povsod, kjer je ta nam prisiljen. Kakor narod govori, tako bo njegov uradnik z njim govoril in za-nj delal, postave za narod se bojo v njegovim jeziku dajale, in njegovi sinovi jih bodo spe-ljavali in za njih spoštovanje čuli. To pravica naroda terja, to nam je od zadniga svitliga Casarja Ferdinanda že obljubljeno, in tega nam v novi slobodni avstrijski državi nihče kratiti ne sme in ne more. —

Se vidi, de zdaj za cesarsko službo pri nas nobedin več pripraven ni, ki dobro slovenskiga jezika ne ume, in de vsak, ki svojiga otroka do kaj pripraviti hoče, ga mora v slovensko šolo pošiljati.

Ne verjemite tedaj, ljubi bratje nikomur, ki Vam slovenske šole grajati, jih nepotrebne,

nemške pa le potrebne dokazovati skuša. Ta je kratkih misel, ki pravi: „Moje dete slovensko že zna, mu je le treba se nemškiga učiti,“ — zakaj pomislil ni, de ako slovensko po domače govoriti zna, mu še manjka znanstvo pisanja, branja, in še dosti, de bi si po slovensko v mnogih prigodkih življenja, bodi si pri slovenski srenji ali vladi, v slovenski pisarnici ali sodbi zamogel pomagati, še več pa, de bi mogel državno službo v korist narodni dobro oskerbovati. Kteri le govoriti zna, še izobražen Slovec ni, in ako pravi, de zna dobro po slovensko, mu porečem de se moti; zakaj koliko besedi ima naš bogat jezik, kterih on nigdar slišal ni, zato ker se v njegovim kraju ne govorijo, in le v družih slovenskih krajih v navadi so. Tisti pa, ki prav slovensko zna, mora vediti, kako se povsod slovensina glasi, de mu pri opraviilih, ki dan današnji ga pričakujejo, besede zmanjkalo ne bo. Še bolj je unim treba slovensčine se učiti, ki so do zdaj vajeni bili mnogo ptujih, sosebno nemških besedi v govor vtikati, ker bi jih drugači svojiga popačeniga jezika kmalo sram biti moglo. V opraviilih očitniga življenja bo prihodnič pri nas čisti, lep slovenski jezik veljal, njega, in ne nemškiga naj se tedaj naši šolarji vedno vadijo. Ne terdimo pak, de bi nemškiga kar več treba ne bilo. Nekterimu nemško znati vstreže zavolj popotovanja po nemški zemlji, zavolj baratanja z Nemci, zavolj pomnoženja svojih jezičnih vednosti itd.; tacimu mora tedaj tudi nemška učilnica pripravljena biti. Alj gotovo jih je veliko manj Slovincov, ki bi v prihodnje nemškiga potrebovali, kot unih, kterim je slovenske izobraženosti treba, primerno je potem tudi le malo nemških šol treba, in večidel v bolj velikih krajih, mestih in tergih, kjer se bodo gotovo oskerbele, sploh pak morajo deželne ljudske šole narodne, to se pravi, slovenske biti. To prid celiga naroda terja. Torej, dragi Slovenci, ki se za-nj vselej gorko poganjate, poprimite se posebno slovenskih šol. Cesar in ministri so jih nam prijazno dovolili, in dobili jih bomo, ako jih le hočemo. De jih pa želimo, de jih Vi resnično imeti hočete, vsakimu terdno povejte, ker pravica in Bog sta z nami. J. Bučar.

## Enakopravnost narodov.

Vsako reč vsak skor drugač zastopi, vunder pak je vsake reči le edin pravi zapopadek, kakor sploh je resnica le ena. Napčino razumenje je slabo, in sosebno nevarno, ako iz njega dela izvirajo, zelo škodljivo pa zamore biti, ako take dela za človeštvo imenitnost imajo. Ta misel nas je obudila od narodov enakopravnosti, ki se na toliko mnoge viže razlagati sliši in bere, kaj povedati.

Pisatelji, postavodajavci in veliki vladarski služabniki večidel, enake pravice vsim narodom, torej tudi slavjanskim obetajo. Kako pa jih nam podeliti mislijo? Zdaj, ki Nemec vidi, de s silo se Avstrija in avstrijski Slavjani v novo kovane nemške verige zaviti ne dajo, jih misli z lepo, z hlinjenjem in pregovorjenjem vjeti. Avstrija naj bo samostojna, pravijo, nemški duh pa naj se v nji oživljuje, nemška izobraženost razšira in sploh vse stori, de bodo avstrijski Slavjani pri Nemcih pri-deržani z duhovsko močjo. V tem oziru reče

neki časopis: V izhodu Nemcam prihodna mogočnost klije, poleg Dunave bodo svojo omikanost do črniga morja nesli, tam bo nemška pridnost po Ogerskih ravninah novi raj Nemcam pripravila, in mogočni bodo stali od severniga do črniga morja. Drugi list piše: Nemški jezik je občina vlast vsih avstrijskih narodov. Tretji clo terdi: Ogerski narodi nimajo pravice vselovanja v svojo deželo Nemcam braniti, in le ako se nemški živeli na Ogerskim obudi in hrani je te deželi pomagati i. t. d. Omikanost! predovanje v duhovskim izobraženju! lepe cvetlice, kako vas je našim narodom treba! Al vidi se kača pod cvetjem. Kteri narod ima dolžnost ali pravico naš duhovski prid oskerbovati? Si je mar misliti moč, de bi toljkanj skerbin bil za nas, de bi nam daril na dom nosil? Tako berljavi nismo, de bi ne vidili, kako pod krilam našiga osrečenja le hrast svoje mogočnosti saditi hoče, ki bi nam poznej temno senco dajal. Enakopravnost na jeziku, gospodarstvo v sercu, taka ni za nas enakopravnost.

Tacim prijatlam dobro vstreči so drugi pripravljeni, ki splošno enakopravnost blagovolijo vselej in povsod za vsaciga. Ako so narodi enacih pravic, sodijo, mora tudi Nemec pri nas vse vživati pravico imeti, kar mi, za-nj mora nemška vlada in šola biti, kot za nas slovenska, dežela je toliko njegova ko naša, on gospodari in viža toliko pri nas ko mi — zakaj on je enacih pravic. Prosim te domoljube le presoditi, kaj je pravica, sosebno pa kaj je vlast. Enake pravice človekov so vsaciga svoje in na svojim; edin čez drugiga nimamo pravic. Ravno taka je pravica narodov, ker le na svojim in v sebi ima vsaki narod prirojene pravice; svoja dežela in svoja narodnost je vsaciga naroda nerazžaljliva vlast, in enake pravice, drugim narodom to kratiti, nobedin ne more imeti. Ako bi pa kdo to kar ima na svojim storiti prav, tudi v sredi ptujiga naroda vpeljati skušal, bi bil krivičin, in bi se odpraviti mogel. Tako se posameznim ljudem kakiga naroda toliko v drugim narodu pripustiti ne more, kar temu gre, ker to bi bilo razžaljenje pravic celiga naroda, in ako bi kdo to zmes terditi hotel, bi terdil ne enakopravnost, timuč enakokrivičnost. Torej take enakopravnosti tudi spoznati ne moremo, ker je v resnici ni.

So dalje eni, ki mislijo, de vsih narodov enaka pravica je ta, po enaki viži, brez de bi kteri druge napredovali, vladanih biti, postavim kakor je bilo do zdaj gospodarstvo avstrijskih dežel (razun ogerske in laške) za vse enako v nemškim duhu, tako naj bi bilo v prihodnič vsim enako pripušeno, se pod ponemčano avstrijsko vlado prosto povzdigniti, v nemškemu jeziku si narodno omikanje pridobiti nar viksi, ko je mogoče, narodniga osebniga življenja pa si le toliko hraniti, de clo ne vsahne, in kolikor ga obstati sme, brez de bi se občini nemški klobuk otresil. Pri temu, menijo, vsaki narod lahko dovoljin ostane, in nobedin se krivice pritožiti ne more. Ali to prvič ti modrijani previdili niso, de narod, kteriga jezik in navade sta vladarja vsim drugim postavljena, ima že prednost v temu, ktera se enaki pravici ne primeri, drugič pa, de sosebno in ravno ta prednost vsim drugim narodom nar bolj nadlegova, jih nar bolj žali, ker jih škodljivo moti v no-



trajnimu življenju. Celi narod mora ptujimu jeziku in ptuji šegi toliko nasprotni biti, kolikor se z vdanim srcem domačiga derži, ktero mu je znano in ljubo. Zavolj nekaj domačii nezvestih ljudi, ki so se ptujiga bolj ko domorodniga poprijeli, se narod ni v stanu preroditi, in ako optujčeni se pri taki pravici dobro imajo, vunder ves čisti narod njemu vsekanih ran sklenje vedno čuti, ktere vsakdanje, v očeh ptujčevaveca male prigodbe ponovljajejo v duhovsko in telesno škodo naroda. Alj to je enakopravnost? Enakopravnost in pravica nista le besede, morata biti živa resnica. Bode mo skušili dokazati, kako in kedaj de ta obstoji.

Enakopravnost narodov je stan različnih narodov, v kterimu vsak za se in proti drugim pravice popolnoma vživa, ki mu po čistih pravnih postavah narave (nature) gredo.

Ta je stan vsakimu narodu od večne previdnosti odločen, zakaj vsaki narod je po pravici drugimu enak, ker vsak je le skupšina slobodnih človekov. Ako narod v temu stanu ni, se mu krivica godi. Krivica se mu torej godi, če svojiga domačiga vladarstva nima, ki bi si ga po pameti in vodbi svojih šeg in navad želeti hotel v svoj lastni korist, če svojiga jezika in svoje narodnosti gojiti in rabiti ne more po volji, če se v ravnanju domačih reči ukazam ptujiga naroda kolčkaj vklanjati mora itd. itd. Krivico tako terpeti pak je vsakimu narodu v sramoto in veliko škodo, vsaki se je mora skušati znebiti, in veljavo enakopravnosti si pridobiti. Popolnoma čisto pravico mora narod v svojim okrogu imeti — vsaki narod v svojim okrogu. Le to je enakopravnost.

## Austrijsko Cesarstvo.

### Slovenske dežele.

Ljubljana. Od nekdanj so Slovenci svete tri kralje vsako leto častili z veselimi obhodami na večer pred njih praznikom. Tudi v Ljubljani je bila kdej pobožna navada tisti večer v trumi s svetlo zvezdo po mestu hoditi in svete pesmi prepevati, — alj nesveti ranjci naši policiji je mnogo svetiga, in tudi prijetno to praznovanje na poti bilo. Več ko trideset let že zavolj njene prepovedi svetih kraljev po domači šegi častiti nismo smeli. Letos pak smo osvobodeni, in z radostjo smo staro navado ponovili. Domorodni naši Krakovci so veliko s slovenskim barvam olepšano zvezdo napravili, ki se je s podobami svet. 3 kraljev, matere božje in cesarskiga orla jasno svitila. Nosili so jo po ulicah vsiga mesta od velike množce meščanov spremljeni, pred hišami nekterih bolj imenitnih prebivavcov so postavili, in kakor res čudno lepo znajo, tam spevali. Pesmi so bile večidel svete, nekatere tudi poštene posvetne, kakor ganljiva „Zvonikarjeva“ in jaka „Duh slovenski.“

Le tako, drugi bratje! v božjo in naroda slovenskiga čast! Res pravi njega sinovi ste.

Veliko se govori v teh dnevih od ministerjalniga ukaza, ki neki razid akademiskiga kardela narodne straže zapové. Ne vemo, ako je to resnica alj ne. To pak vemo, de bi v prid naroda taki ukaz ne bil, ki gotovo naši akademiki so nar bolj bramba slovenskiga naroda.

V letšnjemu predpustu kolo horvatsko in slavonsko jaderno plesavati, se po celi Ljubljani mladenčji in deklice pripravljajo.

Komen 31. grudna 1848. Dans smo dobili oznanilo od goriške kresije zavolj lovskih pravic kakor sledi:

Oznanilo prebivavcam goriške kresije.

Kir se v mnogih krajih goriške kresije lovski pravici posebno napotje dela, ino kir je očitno, de to pregrešno djanje izvira iz krive misli v kateri se veliko posestnikov zastran lovske pravice znajde, h kteri napčni misli se

posebno še ta zmota pridruži, de so te pravice po ustavni postavi od 7. kimovca t. l. overžene, spozna kresija za svojo dolžnost v brambo obstoječih pravic in občinskiga reda sledeče podučenje razglasiti.

Lovska reč se vpira na deželno ustavo, ino je z visokim patentam od 28. maliga travna leta 1786, ino z mnogoverstnimi drugimi postavami poterjena pravica. V okrožju kir taka pravica obstoji, nima nihče, clo ne posestnik na svojimu zemljišu oblasti opravičenim lovcam lov (jago) braniti. Desiravno zastran varovanja ino branjenja teh pravic semtertje posebne postave veljajo, ino če se tudi lovske pravice večidel z gruntnimi gosposkami vtrupljene najdejo, niso vendar v podložni zvezi zapopadene, ampak znajo, kakor se večkrat primeri, same za-se obstati. Ustavna postava od 7. kimovca, katera podložno zavezo in vse iz tega podložtva izvirajoče davke in dela z odškodovarjem odpravi, ne obseže nikakor tudi lovske pravice.

Kir od cesarja ni niker očitno izgovorjeno, de je lovska pravica že odpravljena, obderži tedaj z vsimi to reč zadevajočimi povelji svojo popolno veljavnost. Če so pa še sploh gosposke dolžne, pravice varovati, tim več morajo za brambo lovskih pravic skrbeti, iz katerih se vtegne dostikrat hud prepri, nepokoj in boj vžgati in deželo ob ljubi mir pripraviti.

V tim oziru in na podlagi obstoječih postav spozna kresija za potrebno, deželane sledečih postavnih pravil opomniti:

1. Kdo opravičenim lovcam lova z žuganjem ali clo s silo brani, zapade kazni (štrafengi.)

2. Nevednost postave že sploh nobeniga ne izgovarja. Po javnim (očitim) razglašenju pričujočiga oznanila bo še toliko manj taki izgovor veljal.

Ako pregrehe zoper lovske pravice po svoji lastnosti se ne spoznajo za hudodelstva, ino ne padejo v preiskovanje po strahovavnih (kriminalnih) postavah, odločijo politiške gosposke kazne, ki obstoje v dnarjih ali v ječi.

4. Kantonske gosposke imajo vsako takšno pregreho, kakor hitro jo zvedo, brez odloga preiskovati, ino najdalj v osmih dneh preiskavni zapisnik (Protokoll) c. k. kriminalni sodbi izročiti, ali pa v prvi stopnji (instancii) obsojilo narediti.

Od c. k. kresije v Gorici, 24. dan listopada 1848. Gleispah. s. r.

Kakor je sploh znano, de zavoljo grajšinskih dolžnost v našimu kraljestvu so se letos sem ter tje hudi prepri vneli zavoljo silniga grajšinskiga tlačenja čez podložne, pa vendar kmalo so zadušeni bili, kir hvala bogu po patentu njih Veličanstva od 9. kimovca je podložtvo popolnoma nehalo, ino kmetijske zemljiša so od grajšin proste postale. Pa kakor v zgorej imenovanimu kresijskimu oznanilu beremo, de lovske pravice niso v podložni zvezi zapopadene, ino de clo ne posestnik na svojimu zemljišu oblasti nima opravičenim lovcam lov (jago) braniti, iz tega smo prepričani, de kmetijski gruntni niso še od grajšine popolnoma prosti. Tedaj kakor je državni zbor za potrebno spoznal de ima podložtvo nehati, v ravno taki viži je tudi potrebno, de se grajšinam lovske pravic na kmetijskih zemljišah odvzamejo, zakaj posledna zmota bi znala hujši kakor prava biti, kir večidel na deželi gosposke so lov v najem dale, ino kmet terdo misel ima, de je od grajšin, naj bo v davkih ali na delu popolnoma prost, tako tudi misli de nobedin na njegovim prostim zemljišu lovske pravice imeti ne more, kakor on sam, ino nihče ni vstani ga od taiste poti odverniti.

Ali bo kmet, katir je pod jarmam gruntne gosposke milo zdihoval ino pomoči iskal, pa je nikir najti ni mogel, kakor letos kir mu je svetloba zasijala, svoje sovražnike še dalej po svojih zemljišah ogledaval, kader mu bodo škodo delali? Za dvomit je, kir vsaki človek svojo jezo ima ino kmet bi znal pri ti prilož-

nosti se nad svojimi sovražniki maševati. Kdo bi bil tega kriv?

Dragi avstrijski poslanci, ako niste še čes lovske pravice svoj sklep dokončali, tako prizadevajte si to silno silenjo delo dokončati, in kmata od grajšin popolnoma oprostiti, de ne bodo one in njih pomagavci tudi za naprej v vašim delu dlake v jajcu iskali, tako boste vi velike prepire po deželi zadušili, in ljubi mir obvarovali.

Dans smo tudi dobili uradno (official) oznanilo zavoljo odveze podložtva. Željno smo čakali, pa vsaj srečo imamo, de kakšne časopise beremo, iz katerih smo vendar poprej od tega kaj zvedli.

A. B.

### Štajerska dežela.

Iz Gradca. Zna biti, da bi kogar zanimavalo čuti, kako de je sedaj kaj v Gradcu? v Gradcu, kder je nekaj pred 2 mescomi za Dunajom naj huje bobikalo! — Vse vam je prerajeno. Hrup ino mačke, ki so mir ino ljudi davile, so pobegnile. Vse je pa lepo tiho ino varno. Taisto strašno veliko bandero — černo-rumeno-kervavo, katero se je na silno visokem z enakimi bojami slikanem stebelu na verhunci Nadgrada (Šlosberga) gzdavo vijalo po nepokojnem zraku ko grozovinska kača; katero je ošabno branilo cesarskimu banderu se le prikazati ino s svojimi zvijačami žugalo celo cesarstvo razmajati ino nas ino našo narodnost potopiti, — se je samo na enkrat, bes ve kamor, vtonilo, ino ž njim stotere čerice po mestu. Njegovo steblo leži poderto na potu z brega. Vtonilo je vse plaho tisti den, ko je nenadoma zagledalo 1200 Slavijanskih vojakov — Hervaških Ličanov v mesto uhajati. Tisti dan je tudi njemu naj vernejša tovaršica — nemška akademiška četa orožje z rok spustila, pre prostovolno. Prisajeno še ji je bilo hrabre Ličane ravno mimo njene straže ponosno stopajoče še nekaj strajnski počastiti ino njih razvito cesarsko zastavo, ktero smo pri ti priliki pa prvičkrat vidili. — Tisti den je tu dosta premenil. Uhod je bil kakor prihod sodnika. Pravični so veseli svoje glave povzdignuli, drugi je zlo medrame skerčili ino poskrili ko želevi. Nekteri so jo celo jaderno potegnuli. Družba Slovenija nasproti je odpravila 2 odbornika k p. n. gospodu polkovniku bratov Ličanov, ga dostojno počastiti ino pozdraviti. Prav prijazno sprejeta sta veselo pohvalo dobila: „Vem za vašo družbo ino znan mi je dober domorodni duh, ki jo modro ravna. V drugih ni taka.“

Se zdelo sicer, ko da bi kaj po koteh še vrelo ino šumelo, ali prikaz nekkih Hervatov v ulicah jih mnogo strahuje no vkroti. — Postavni red ino mir še to vterduje, ki so nagloma začeli — pre za Majarov voljo, za silo Nadgradec vterdjavo pregrajati. Njegovo teme že je skoro okoli ino okoli vse obkroženo — nekaj s povišanim zidovjem, ki ima predere, nekaj z dolgimi verstami tikoma ino terdno vkopanih smerečjih rilov, ki so 8 čevlov visoki ino ertasto prikoženi. V njihovem zavetji ste dve novo postavljeni topničarnici ena proti jugu, druga proti severu. Stražniki so jim iz sedajne posadke sami Brodičani, sicer v domači kmečki odeji, pa tudi z domačim slovečim junaštvom. Ličani so namreč že pred nekimi 14 dnevi nad Madjare odišli. Pred odhodom še je napravila njihova banda Slavjanom prav vesel večer v gostivnici pri „Slo-nu“. Na oglas zabave se je zišlo toliko gosti zveksine Slavjanov, da je s prostorom tesno hodilo. Blagoglasno so zvirali posebno domoredne speve. Domorodcam so serca miline ino radosti kipele. Sladki domači spevi so tukaj redka predraga reč. Ličanski častniki so terdili, de so ta večer na prvo v Gradcu serčne radosti vživali. — Močno jih je veselilo, viditi ino spoznati množino mož ino mladenčev, iskrenih družtvenikov Slovenije, ki ž njimi jednako domorodno čute. Vsi



nadušeni so tedaj uzajemno si dopernašali bratovske pozdrave ino napitke: „Živio ban Jelačić! Živili junaki Ličani, junaki Hervati! Živili vsi domorodci! Živili zložni Slavjanski narodi! Živilo močno ustavno cesarstvo!“ V onem času so tudi vsi zavijenci s kimavimi peroti z glav se speljali ino pomerle vse tukajšne vrišeče družtva: nemško, ustavno, demokratsko, rokodelsko — vse razve mirne Slovenije, ktera — vsih perva in zadnja ino cvetje iz milejših vertov — vedno zdrava živi, bez premene v postavah ino perzadetji. Sadaj se sicer tiho z jezikoslovjem peča, pa vonder nikol iz misli ne pusti narodnih zadev svojega okrožja. Tako je sedaj oskerbela, da se od novega leta tudi v Graškem seminišči slovenski bogoslovci pridno v slovenskih sostavkih ino v nagovorih vadijo pod primerim vodstvom. Ino ravno se zvesto trudi volivcam Mariborske okolice k novi volitvi pravega moža za državnega poslanca priporočiti, ino je v ta namen po tistih krajih 1000 slovensko-nemških iztisov sledečega zapopadka razširila:

*P. n. dragi Slovenci!  
Čestiti rojaki!*

Po uradnem oznanilu državnega zbora od 21. t. m. v Bečkih novinah od 23., je poslanec Mariborske okolice g. Šmiderer svojo naročbo nazaj položil ino se poslanstvu odpovedal. Nova volitev bo tedaj potrebna. — Zvedili že ste, kako težko da je pravega moža najti, kteri bi za to prevažno nalogo imel popolnoma primerno glavo, serce ino jezik. Zakaj poslanstvo ni delo za kogakoli. Tam samo sedeti, ali celo bezpametno ino krivo — k nesreči svojih volivcov se glasiti, ne velja.

Podpisano družtvo je Slovincam že tri može iz svoje srede priporočilo. Vse so zvolili, ino vsi se na zboru vse hvale vredno obnašajo, skerbni za ljudstvo, ino cesarstvo, nam ino našem narodu na čast. — Drugih ne priporočamo. Mi čemo poslanca, kterim gre pravica, resnica ino sreča našega naroda črez vse, ino kteri se vejo za to ostro potegniti. Slobodno smemo reči, da ima moč, ki vam ga zdaj priporočimo, vse potrebne lastnosti za to imenitno, težavno opravilo. Ves je pošten, serčen, iskren domorodec, visokoučen v pravici, v dogodivšini, v postavah ino državnih znanostih, pozna vse potrebe, je svobodnih misli, vnet za srečo ljudstva, za naš narod, ino je tako izversten govornik ino spisavec, da mu ni lahko jednakega.

Vse to Vam poterdijo ino popričajo njegovi mnogoverstni sostavki, ktere v raznih novinah naj več pa v Graških najdete pod pišmencama D. K. v Nro. 280. 279. 263. 264. 242. 228. 220. 163. 162. 17. 18. i. t. d. i. t. d.

Ni hitro moža, ki bi vedel kaj boljše povedati ino hitrej spisati. Za tega voljo smo ga Vam častiti volivci Mariborske okolice! že pervokrat priporočili — ali dali ste se zmotiti. Verjite tedaj zdaj. Ta mož je: *Jošef Dragoni Krenovski*, blizo 40 let star, predsednik naše družbe, dosluženi odgojitelj jedne ino sedajni druge imenitne žlahtne rodbine.

So poprejšni trije sočleni Vam k sreči, ino nam k časti, gotovo on ne bode zaostal. Za to njega zvolite. Mi smo iz vsih krajev našiga naroda, ino vemo dobro, kdor mu naj bolj za poslanca velja. Vas pa naši zunajni družtveniki i domorodci lepo poprosimo, bodite nam pa zvesti pomočniki tudi v ti imenitni reči. Z Bogam.

V Gradcu 30. Grudna 1848.

*Družba Slovenija.  
Živkov.*

### Serbska vojvodina.

Komaj smo našim bravcam veselo povest oznanili, de je serbsko vojvodstvo, in njegovi vojvoda štefan šuplikac od cesarja poter-

jen, smo že primorani z žalostjo oznaniti, de vojvoda serbskiga naroda ni več.

Vmerel je v Pančevi 27. grudna. Je šel namreč na proti serbskim junakam, ktere mu je serbski knez iz Beligrada poslal v pomoč. Ko ga ti zagledajo, ga z gromovitim „hurah“ pozdravijo, in on globoko ganjen od pogleda svojih prekosavskih bratcov, jim zaupije naproti: „Pridite, de vas vsakiga posebej objamem,“ po teh besedah pade iz konja. Koj ga nesejo v nar bližji hišo, trije zdravniki prilitejo v pomoč, pa vse je bilo zastoj. Od prevelikiga veselja ga je mertuvud zadel. Kako je to patriarha prevzelo, se ne more popisati; kamen bi mogel od žalosti razpasti siviga starcika viditi gorke solze prelivati, tamno prihodnost v božje roke izročivši. Sam Bog naj jim vsaj tega obvarje. Mladi general Stratimirovič je mende zdaj za vojvoda postavljen.

### Ogerska dežela.

Dopis iz poglavniga stanovališa poln. maršala kneza Vindišgreca.

Dne 31. Grudna 1848. Hitro napredovanje vojske na Ogerskim je komaj potrebna časa pripustilo, občinost s poglavitnimi prigodki soznaniti.

Vojskina pot, ki je v 14 dneh vse proti Pešti poslane trume, levo do Kašove, uno ki je čez Jablunko šla do Noviga mesta, tretjo od Ternoviga proti Neutri, četerto od Presburga noter pred Komorn, glavno armado po premagah pri Babolni in Mooru noter pred Budo, zadnič desno perutno trumo od Steinamangra in Körmenu proti Szallad-Egerszeg in severni breg Platenskiga jezera — dodeljala, se vè de ne more dosti časa za vredeno naznanje dati. Dozdaj ločene trume, kterih vodniki so dosihmal le samostojno in po prostimu ukazu: „Naprej“ ravnati mogli, se bodo zdaj bol zedinili ki raztvezi velikiga problema.

Raztveza dvomljiva ne more biti. Dobro vredovana vdariti pripravljena armada, ki vsimu pomanjkanju in vsim zaderškam vprek, vriskaje v boj gre, skoz visokiga svojiga vodja nadušena, od pravičnosti svete reči navzeta, ktero brani, nasprot deželi puntarjev, kterim nič pre sveto več ni, ker brez pomiselka zadno premožnost ljudstvu razderó napeljani od fanatikov kteri so iz spodnjih stopinj armade pobegnili al iz stanu jezičnikov prestopili in nar majnši zapopadka od vodstva armade nimajo — pri tem takim mende izid dvomljivi ne more biti.

Premoteno goljufano ljudstvo se začne iz svoje omamljenosti zbudivati. Zalen se marsikter verne, ki je le prehiten ali preslepen bil, in hitro bo brezbožna igra končana, ktero so nekteri zdajavci sostavili in nekteri divjaki izpeljali svoji lastni deželi v strah. Saj se more vse večni postavi podvreči: Krivica ne more obstati. Tako vojska na Ogerskim zmira bolj gotovi zaznamik dobiva. Nevredovani kupi, meglene podobe, se razdevajo pred vredovano močjo, in kar se kaki stan premoženja ima, naprosi branstvo nazaj pridejočih postav.

Do 22. je nar vunajniši perutna truma pod poln. marš. namestnikom grofam šlik vso zemljo od Tatre proti severu doli čez Kašovo popolnoma vmirila. Puntarji so zbežali v notrajno Tornasko in Abujvaško županijo, ktere so bile že pred strahovane od pooblastenih komisarjev: Košut, Irany, Farkaszany, grof Haller, Pulszky in Vladoslav Ujhazy. Poln. marš. namest. grof šlik se je trudil, razderti rēd v vsih mestih zopet popraviti, kar je moč težave ki jih prihod veči množce vojakov v clo obropano deželo stori, pomajnsati, dobromisleče poguminiti in zmotene k svojim dolžnostim nazaj pripeljati.

De vodniki ravnanja puntarske armade v ravnanju in v naredbah za brambo povsod nastavljenih nar huji neumnost skazujejo, pri-

čajo zadnje zgodbe blizo Rabe: Brez namena posekan drevored (allee) nar lepših jagnet med Rabo in Hohstrasam v okraju lesa revnima, kteri so po noči ali v velkimu snegu, ki česte ne sledu ni, popotnikom vodilo bili, ne pripravno narejene ograje na polju v narvečih razlegah, kterih posesti bi dvakrat toliko vojsakov in topov treba bilo, najden 9 čevljev globok z 3 centam strelniga praha napolnjen podkop kteriga postavljenje in opravilo velikostno kar ni, in se razumeti ne da, ker je na odpertimu svetu, kteri sam ukaže okoli iti; drugih nesramnih osredkov ne spominimo, zmed kterih le eniga omislamo, kteriga izpolnovanje je skoz hitro napredovanje druge armade na mali šiti zaderžano bilo.

Veliko novo sekaniga mesa, ki je bilo za Komornsko terdnjavo odločeno, ampak v zadnimu okomigleju se odpraviti ni moglo, bi bilo imelo ostrupeniga in našim vojakam prepušeniga biti, kar mnogo pravičnih prebivavcov Rabe terditi zamore. Le hitro ravnanje naših vojakov to nesramno delo izpeljati ni pripustilo, kterimu primerno se le v ubijanju 53 vjetih Horvatov v Ginsu znajde. Med izobraženmi narodi nikdar še taka vojska peljana ni bila, in dvomimo, de bi se bilo mej divjaki kdaj tako premišljeno nesramno opravilo primerilo. Razdertev vse lastnine, marskterih lepih cvečeh naprav se proti temu skrrije. Iz c. k. žebcarije v Babolni je 103 konj in 138 za prodajo pripravljenih volov ropanih. In glava vsih teh hudobnih del je visoka žlahta dežele in slovesna izobraženost, ktera si je namenila ljuč in srečo svobode clo v sosedne deržave razširati. Ali zdi se nam, de poterpljenje neba je pri kraji, in moč vlade bo pričeto djanje doversila, ako ravno staro premožnost skoz red in pravico zopet popravila ne bo, ker ta je za veke razderta.

Krivi, ki so pač le eni besi iz višjih premožniših stanov ne pak narod sploh, bodo z življenjem in svojo lastnino škodo poverniti mogli, kolikor se da. Tako je že premoženje puntarjev grof Ljudevita Bathanyta, grof Anton Zaparita, grof Kazimir Bathanyta in Vidosa v ajzenburški županiji sekvestru podloženo bilo skoz premikavne vojaške trume, ktere v enim vso zemljo orožja oprostē.

Grof štefan Szirmay zmed nar bolj spoštovanih in veljavnih prebivavcov Saraške županije, polni djažne moči in ljubezni za posvečano reč svojiga kralja se je ponudil kor prostovoljcev napraviti, kteri je iz velikih od puntarjev na begu popušenih naberkov že obleden in oborožen, in se za ohranjenje notrajniga miru koristno rabi.

30. Grudna je pol. marš. namest. grof Vrbna Komorn zarotil se vdati, ker je od plati otoka šit in obeh krajev Dunave zdaj že obdano. Nekdajni pensionirani c. k. oficir Meythény je dozdaj še branil vdati se, ker ga bebstvo moti, de ga puntarju Košutu dana prisega bolj veže, kot una, ki jo je v prvo svojimu cesarju storil.

Dunava in Vaga ste tako terdo zmerznjene, de se s težkim strelstvom od vsih strani povsod čez te reke priti zamore, ktere so poglavitno branstvo terdnjave. — Tudi tukaj konc mende dvomljiv ni, in bo pravična kazin izdajavca doseгла.

Ta zvesti dokaz napredovanja c. k. armade na Ogerskim in stana te dežele se občino naznani.

Na Dunju 2. Prosinca 1849.

Vojaški in civilni poglavar,  
baron od Welden.

Se bere, de Bauova armada je zdaj že v Pešti.

### Ptuje dežele.

Frankobrod. Poročnik austrijanske vlade v Frankobrodu je naznanil, de se tam sklenjene nemske podstavne pravice v Austrii razglasile ne bodo. Deželni zbor v Bravnsvajgu, Virtemberski kralj in Nasavski vojvoda so svoje želje naznanili, de naj bi Pruski kralj občino Nemški cesar postal.

Bavarska. De bi bili z Lerhenfeldam vsi ministri odstopili, kakor je Slovenija nedolgo naznanila, se ne vterdi. Na mesto Lerhenfelda je Beisler postavljen za ministra notrajnih oprav.



# Nepolitiški del.

## Bog nobenimu dolžan ne ostane.

(Serbska narodna pesem. \*)

Tam na polju sta dva bora rasla,  
In med njima tankoverhna jela;  
Nesta bila bora dva zelena  
Ne med njima tankoverhna jela,  
Ampak bila sta dva prava brata:  
Jeden Pavle, in drugi Radule,  
In med njima sestrice Jelica.  
Brata sta sestro serčno ljubila,  
Vse po volji sta ji donosila  
In na zadnje nože okovane,  
Okovane z srebrom, pozlačene.  
Ko to vidi mlada Pavlovica, \*\*)  
Svakinji to zlo zavidi svoji,  
In pokliče ljubco Radulovo:  
„Svakinjica, po Bogu sestrice! \*\*\*)  
„Poznaš kako zeljše čertinja?  
„Da očertim bratu sestro ljubo.“  
Ljubca Radulova pa ji reče:  
„Na, pri Bogu, moja svakinjica  
„Nepoznam nobeno tako zelše  
„Tud ga tibi ne bi pokazala.  
„Mene tud sta brata rad imela  
„Vse po volji sta mi skoz ravnala.“  
Ko to sliši mlada Pavlovica,  
Gre z konjmi na zeleno livado,  
In zabode vranca na livadi,  
Ter poreče svojmu gospodarju.  
„Pač preveč si, Pavle, sestro ljubil,  
„In preveč po volji vse ji pustil!  
„Ubila je vranca na livadi.“  
Pavle praša sestrice Jelico:  
„To zakaj, sestrice, si storila?“  
Bratu je sestrice se zaklela:  
„Nesim, bratec, to storila nesim,  
„Pri moj duši, in življenju tvojmu.“  
To je bratec sestri ljubi verval.  
Ko to vidi mlada Pavlovica,  
Gre ponoči v zeleni vertec,  
Ter zakole siviga sokola,  
Ino reče svojmu gospodarju:  
„Pač preveč si Pavle sestro ljubil,  
„In preveč po volji vse ji pustil!  
„Siviga sokola t' je zaklala.“  
Pavle praša sestrice Jelico:  
„To zakaj, sestrice, si storila?“  
Bratu je sestrice se zaklela:  
„Nesim, bratec, to storila nesim,  
„Pri moj duši in življenju tvojmu.“  
To je bratec sestri ljubi verval.  
Ko to vidi mlada Pavlovica,  
Gre na večer po večerji skupni,  
In vkrade nože svukinične  
Z njim zakole v zibki otročička.  
Ko se zjutrej jutro zazorilo,  
Berzo teče k svojmu gospodarju,  
Solze briše, in na kremžo reče:  
„Pač preveč si, Pavle, sestro ljubil,  
„In preveč po volji vse ji pustil!  
„Otročička nama je zaklala;  
„Ako meni ženi ne verjameš.  
„Ji potegni nože iz podpasa.“  
Ves omamljen Pavle skoč na nogi  
In spusti se v zgornjo šišekamro.  
Mirno spi tu sestra v postlji beli  
Ma pod glavo pozlačene nože.  
Berzo z nožnic jih potegne Pavle,  
Od kervi nedolžne pokervene.  
Ko to vidi Pavle razserdeni,  
Prime sestrice za belo roko:  
„Sestra moja! da te Bog ubije!  
„Si zaklala konja na livadi,  
„In sokola v zelenim vertecu,  
„Zdaj mi otročička se zakoleš!“  
Se zakolne bratu sestra živo:  
„Nesim, bratec, to storila nesim  
„Pri moj duši, in življenju tvojmu  
„Ako moji kletvi ne verjameš;  
„Pelji me v široko polje ravno,  
„In me zveži z konjskim repi tvrdo.  
„Da me stergajo na štiri kosce.“  
To pa bratec sestrici ni verval,  
Ampak prime jo za belo roko  
In jo pelje v široko polje

\* Pri prevedenju se smo oistro na izvorni spisek deržale, in vez besedi le tam prenaradili, ker je bilo zavoljo boljšiga razuma to treba.

\*\*\*) Žena Pavla.

\*\*\*\*) Serbi, in sploh Jugoslavjani v Dalmaciji, Bosni i. t. d. imajo lepo navado, de, če sta si dva prav prijatla, to prijateljstvo slovesno v cerkvi pred duhovnam za cel svoj življenje zvežeta; to imenujejo „pobratiti se“, če si dva možka večno prijateljstvo obljubita, in „posestriti se“ pri ženskih.

Z konjskim repi jo nemilo zveže  
In jih sapodi po polju ravnim,  
Kér od nje kervi je kaplja padla,  
Tamo rase beli limbar zal.  
Kér je ona sama na tla padla,  
Bela cerkvice stoji na mestu.  
Malo časa po tim se primeri,  
De zbolí zlo mlada Pavlovica,  
In devet let celih de boleha;  
In kosti ji trava že porase,  
V travi lazijo strupene kače,  
Gladno serkajo ji kri iz truplja.  
Strašno stoka mlada Pavlovica,  
Ino reče k svojmu gospodarju:  
„Slišiš, Pavle, gospodar moj dragi,  
„Pelji mene h cerkvi svakinjični,  
„Morde de mi cerkev kaj pomaga.“  
Ko besede te zasliši Pavle,  
Jo koj pelje v cerkev svakinjično.  
Ko sta bila blizo bele cerkve,  
Jim iz cerkve nekaj zaupije:  
„Ne prid simkaj, mlada Pavlovica,  
„Cerkev tebi ne bo pomagala!“  
Ko to sliši mlada Pavlovica  
Prosi svojga gospodarja milo:  
„Čuješ, Pavle, gospodar moj dragi!  
Nikar me ne pelji h cerkvi beli  
Raj me zveži z konjskim repmi tvrdo,  
In zaženi jih po polju ravnim,  
De raztergajo me živo konji!“  
Ko besede te zasliši Pavle  
Jo priveže koj na repe konjam  
In jih zapodi po polju ravnim.  
Kér od nje kervi je kapla padla,  
Tamo rase terne in koprive;  
Kér je ona sama na tla padla,  
Jezero se onde je razlilo,  
In po njemu konjce vranec plava,  
Zraven njega pozlačena zibka,  
Gor na zibki sokol tica siva,  
In v zibki otročiček mali,  
Roko ima materno pod gerlam,  
In vroci zlate nože tetke.

G.

## Pripovedke slovenskiga naróda.

Po raznih krajih nabral F. Jeriša.

(Konec.)

In oba sta šla k ženi, in fant ji je povedal, kaj se je vse z njima zgodilo, od tistiga časa, ko jih je mlinar najdel, do zdaj, ko so se vsi skup snidili. In mati je svoja otroka spoznala, roke razpela in na serce svoje ju pritisnila. Vsi so se od veselja jokali. — Precej po tim so pismo napisali in očetu ga poslali, de naj berž berž v grajšino pride. Ko je gerda tašca zvedila, de ima oče v grajšino iti, je k njemu stopila in mu rekla: „Ostani ti raj doma. Vidiš, ti si že star, jez veliko ložje hodim, kakor ti. Pusti mene v grajšino iti!“ Al oče ji odgovori: „Vi mati, vi ste že meni veliko hudiga storili. Al mi hočete še enkrat kaj škodovati? Vi ostanite doma, ne jez. Vi ste že stari, jez veliko ložje hodim!“ — In šel je oče in prišel v grajšino. Ko je tukaj svojo ženo in svoja otroka našel, je bil neizrečeno vesel. — Kmalo po tim so v grajšini veliko gostje napravili, in med drugimi tudi staro tašco h kosilu povabili. Prišla je copernica in k mizi so se vsedli. Tode tašca ni nič vedila, de sta mladi gospodar in njegova sestrice otroka tega očeta in te matere. Jedo in pijo in so zidane volje. Kar naenkrat se oče vzdigne in tako le k zbranim gostem govori: „Kaj pač misliti, preljudi gosti, kakšne kazni je mar vredna žena, ki je neki materi dva otroka prec po porodu z čerinima mačkama premenila, in otroke po vodi spustila? Sodite!“ — In gosti so jeli misliti in misliti, in vsak je kaj povedal. Al nobenga misel ni bila očetu všeč. Zdaj pride versta tudi na staro tašco. Ta ni nič mislila, de je ona taista žena in je sama pri sebi djala: „E kaj, saj jez tako nisim ta žena. Bog ve, kje sta že tista dva otroka. To je zdavnej vse pozabljeno. Tedaj bom nekaj prav hudiga povedala.“ In tašca vstane in reče: „Taka žena zasluži, de bi jo v tak sod djali, ki je od znotraj na pol z žebli in črepinami nakovan, in jo po tem po visokim hribu dol spustili.“ In oče vstane in pravi: „Ta jo je zadela, ljubi gosti. Te kazni je taka žena vredna.“ In se k nji oberne in pravi: „In ti, nesrečnica, si taista žena, ki si moja otroka z čerinima mačkama premenila, in jo po tem po vodi spustila. Al Bog jo je drugač obrnil. Tukaj, poglej, sta tista dva otroka. Božja previdnost ju je rešila iz tvojih peklenških naklepov.“

Terpi zdaj zaslužno kazen!“ In vstali so vsi od mize, in prestrašeno tašco z seboj na visok hrib vzeli. Hlapci so velik sod odznotraj na pol z žebli in črepinami nakovali, gerdo copernico zagrabili in jo v sod pomasili. Deklica je scer milo prosila, de naj ji odpusté, al brat ji reče: „Pusti jo, copernico. Koliko hudiga nama je že naklonila! In koliko bi nama in najnim starišem morebiti še? Prav je, naj terpi, kar je zaslužila!“ In hlapci so z groznim smeham sod zabili in ga po hribu zavalili, in gerda tašca je svojo zaslužno kazen prejela. Zdaj je pa vun.

## Z m e s.

Buda-Peštanske novine dajo nasledni lažnjivi popis ogerske vojske: Perva glavna armada stoji proti Dunaju in ima glavni stan v Požunu pod generalam Goergej in šteje 60000 mož. Druga armada stoji proti Štajerskim in Hrovaškim pod velitelstvom Perčelna in šteje 17000 mož. Tretja armada proti Serbam pod Kisam ima 15000 mož. Četerta stoji prot Slavonij v Oseku pod generalam Blagoevičem in grofam Bathyanam in ima 18000 mož. Peta stoji proti Erdeljskim (Sedmograškim) in ima 20000 mož. Šesta armada je obnena proti severu in ima 10000 mož. Ko bi bilo vse to res bi naši vojsaki ne tako naglo napredovali, pa hvalo Bogu to so le Magjarske laži.

(Praž. Nov.)

\* Zlata dežela, ktira v svoji bogatiji vse kar kolj se je od družih zlatohramov slišalo prekosi, se je še le vlni znajdla. Amerikanci so jo pridobili od Mejikancov kader so se z njimi pomirili. Ona leži v zgornji Kaliforniji. Na vodi ki se imenuje Sakramento je neki Amerikanski naseljenc ko je ravno vodotok kopal velki kos zlata našel. Ta novica se je kmalo razširila po celi deželi, in sošlo je v 4 mesecih čez 4000 kopačev, ki so noč in dan po zlatu kopali in v zemlji berskali. En sam mož je v enim dnevu nakopal zlata za 1600 goldinarjev. Dnina za delovca ktir če za drugiga kopat je 38 fl. 12 kr., tode težko se delavca najde, kir vsak rajši zase koplje, kir si tako zlato v veljavi od 60 do 80 goldinarjev lahko pridobi. Pa tudi vsakdanje potrebnosti za živč so v ceni neizrečeno visoko poskočile, kir se kolter za posteljo ki drugod kake dvajsetice velja, tam lahko za 200 gold. proda. Zlato se tako lahko nabere do so prvi naseljenci le s pibiči po zemlji berskali. Do kimovca se je tam nabralo zlata v veljavi 6000000 goldinarjev. Indijanci, ki v te deželi prebivajo dajo radi za srebern tolar ravno toljkajn zlata, kakor je tažak.

Na Dunaju je nekdo kruha kupil v štacuni kjer je deklica prodajala, in ker mu je dopadla, ji čist novo dvajsetico poda. Na to deklica od veselja zavriska, poskoči in starše pokliče jim dvajsetico pokazati. Kmalo se je novica po hiši razglasila in vsi prebivavci so prišli novo prikazni ogledovati. Tako so se dvajsetice jele skrivati, do jih je čudo vedi.

(Graz. Zeitg.)

Linhart piše od plesa Slovincov tako: „Njih ples je sosebno umetin. Se vidi, kakor de bi možki in ženska edin pred drugimu bežala; ona se čudno hitro verti zdaj pred njemu zdaj za njemu; on jo lovi, tepta, vriska, v kviško skače, celi život ganjuje, in v trenutju ki njo popasti hoče, mu zbeži z hitrim obrnenjem. Večkrat pa jo vunder prime in vriskaje jo vesel vzdigne. Ples, kakoršni je, bi se znal za izgledno podobo slavijanskiga dekliškiga ropanja imeti.“

Dokaz, de ravno le majni vradni napredovanju našiga časa oviraje se vstavljati hočejo, se znajde v sledeči zgodbi: Vodja zadnič zopet odpertiga gledisa v Josefovim mestu (na Dunaju) je opero „Haydée“ censuri predložil, ktira je v začetku prepovedala naredbo, potem z velikimi res malo pomenljivimi popravki zopet dovolila in zadnji dan pred irgro opero clo prepovedala. Vodja gledisa, na mejo obupanja pripravljen, je naprosil znano ljudomilost in dobroto gospoda civilniga in vojaškiga poglavarja poln. marš. namestnika Veldena, kteri je razsodil, de se opera brez opustkov ali popravkov, vsa po izvornimu spisku napraviti zamore. Vošiti bi bilo, de bi se imena tacihi uradnikov razglasile, de bi jih spoznali tiste, ki saj vse skušajo sprijaznjenje z ljudstvom od sebe palnit. (Graz. Zeitg.)